

Tema 20. Els sacraments

Els sacraments són signes eficaços de la Gràcia. La Gràcia santificant és una disposició estable i sobrenatural que perfecciona l'ànima per fer-la capaç de viure amb Déu. Els set sacraments corresponen a totes les etapes i a tots els moments importants de la vida del cristià: donen naixement i creixement, curació i missió a la vida de fe dels cristians. Formen un conjunt ordenat, en el qual l'Eucaristia ocupa el centre, ja que conté l'Author mateix dels sacraments.

25/01/2023

Índex

- El misteri pasqual i els sacraments
- Naturalesa dels sacraments
- Els sacraments i la gràcia
- Eficàcia dels sacraments
- Bibliografia bàsica

.....

«Tota la vida litúrgica de l'Església gravita entorn del Sacrifici eucarístic i dels sacraments. En l'Església, hi ha set sacraments: el Baptisme, la Confirmació o Crismació, l'Eucaristia, la Penitència, la Unció dels malalts, l'Orde, el Matrimoni».^[1]

El misteri pasqual i els sacraments

La resurrecció de Crist forma una unitat amb la seva mort a la Creu. Déu va eliminar el pecat i va reconciliar amb si el món per la passió i la mort de Jesús, i de manera semblant, per la resurrecció de Jesús, Déu va inaugurar la vida nova, la vida del món futur, i la va posar a disposició dels homes. Pel do de l'Esperit Sant, el Senyor ens fa participar d'aquesta vida nova de la seva resurrecció. Així doncs, el misteri pasqual és un element central de la nostra fe. Constitueix sempre el primer anunci de tot apòstol: «Jesucrist t'estima, va donar la seva vida per salvar-te, i ara viu al teu costat cada dia, per il·luminar-te, per enfortir-te, per alliberar-te».^[2]

Aquest és el primer anunci, perquè és l'anunci principal, el que cal tornar a escoltar de diverses maneres i el que sempre cal tornar a anunciar d'una manera o d'una altra.

Aquesta obra de salvació que anunciem no queda relegada al passat, ja que «quan arriba la seva Hora (cf. *Jn* 13, 1; 17, 1), [Crist] visqué l'únic esdeveniment de la història que no passa: Jesús mor, és sepultat, ressuscita d'entre els morts i és assegut a la dreta del Pare “una vegada per sempre” (*Rm* 6, 10; *He* 7, 27; 9, 12). És un esdeveniment real, que succeí en la nostra història, però és únic: tots els altres fets de la història succeeixen un cop, i després passen, engolits en el passat. El misteri Pasqual del Crist, en canvi, no pot quedar-se en el passat únicament, ja que amb la seva Mort destruí la mort, i tot el que el Crist és i tot el que ha fet i sofert per tots els homes participa de l'eternitat divina i es projecta així a tots els temps i s'hi fa present. L'Esdeveniment de la Creu i de la Resurrecció roman i ho atreu tot cap a la Vida».^[3]

Alhora, el misteri pasqual és tan decisiu que Jesucrist ha tornat al Pare «només després d’haver-nos deixat el mitjà per participar-ne, com si hi haguéssim estat presents. Així tot fidel pot prendre part en ell i obtenir-ne fruits inesgotablement».^[4]
Aquest mitjà és la sagrada Litúrgia: especialment el sacrifici eucarístic i els sacraments.^[5]

Com recorda el *Catecisme de l’Església Catòlica*: «”Assegut a la dreta del Pare” i escampant l’Esperit Sant en el seu Cos que és l’Església, el Crist ja actua per mitjà dels sacraments, instituïts per Ell per tal de comunicar la seva gràcia».^[6] Els sacraments són com «”forces que surten” del cos del Crist (cf. *Lc* 5, 17; 6, 19; 8, 46) sempre vivent i vivificant, accions de l’Esperit Sant que actua en el seu Cos que és l’Església, són “les obres mestres de Déu” en la nova i eterna aliança».^[7]

En la seva litúrgia, l'Església anuncia i celebra el Misteri de Crist a fi que els fidels visquin d'aquest i en donin testimoni al món. «Des de la primera Comunitat de Jerusalem fins a la Parusia, les Esglésies de Déu fidels a la fe apostòlica celebren pertot arreu el mateix misteri Pasqual. El misteri celebrat en la litúrgia és un de sol, però les formes de la seva celebració són diverses».^[8]

De fet, la riquesa insondable del misteri de Crist és tal que no hi ha cap tradició litúrgica que en pugui exhaurir l'expressió; per això, la història del naixement i de l'evolució d'aquests ritus dona fe d'una meravellosa complementarietat.^[9] En tractar la celebració de cadascun dels sacraments podrem veure com «les Esglésies d'una mateixa àrea geogràfica i cultural coincidiren a celebrar el misteri del Crist a través d'unes expressions particulars, tipificades culturalment».^[10]

Naturalesa dels sacraments

«En l'Església, hi ha set sacraments: el Baptisme, la Confirmació o Crismació, l'Eucaristia, la Penitència, la Unció dels malalts, l'Orde, el Matrimoni».^[11] «Els set sacraments afecten totes les etapes i tots els moments importants de la vida del cristià: donen naixement i creixement, guarició i missió a la vida de fe dels cristians. En aquest punt hi ha una certa semblança entre les etapes de la vida natural i les etapes de la vida espiritual».^[12] Formen un conjunt ordenat, en el qual l'Eucaristia ocupa el centre, ja que conté l'Autor mateix dels sacraments.^[13]

El *Catecisme de l'Església Catòlica* ofereix una definició dels sacraments: «Els sacraments són signes eficaços de la gràcia, instituïts pel Crist i confiats a l'Església, pels quals se'ns dona la vida divina. Els

ritus visibles sota els quals se celebren els sagraments, signifiquen i realitzen les gràcies pròpies de cada sagrament». ^[14] Així doncs, «els sagraments són uns signes sensibles (paraules i accions), accessibles a la nostra humanitat actual». ^[15]

Si ens preguntem: de què són signe els sagraments?, podem afirmar que ho són de tres elements: de la *causa santificant*, que és la Mort i la Resurrecció de Crist; de l'*efecte santificant* o gràcia; i del *fi* de la santificació, que és la glòria eterna. «El sagrament és el signe que *rememora* allò que ha passat, és a dir, la passió del Crist; és un signe que *demonstra* l'efecte de la passió de Crist en nosaltres, és a dir, la gràcia; i és un signe que *anticipa*, és a dir, que preanuncia la glòria futura». ^[16]

El signe sacramental, propi de cada sagrament, està constituït per elements materials —aigua, oli, pa, vi

— i gestos humans —ablució, unció, imposició de les mans, etc.— que s'anomenen *matèria*; i també per paraules que pronuncia el ministre del sagrament, que són la *forma*.

Com afirma el *Catecisme*, «una celebració sacramental és un encontre dels fills de Déu amb el seu Pare, en el Crist i l'Esperit Sant, i aquest encontre s'expressa com un diàleg, a través d'accions i de paraules».^[17]

A més, en la litúrgia dels sagraments hi ha una part immutable (el que Crist mateix va establir sobre el signe sacramental), i parts que l'Església pot canviar, per bé dels fidels i més veneració dels sagraments, adaptant-les a les circumstàncies de lloc i temps. Sense oblidar que «cap ritu sacramental no pot ser modificat o manipulat al gust del ministre o de la comunitat. Ni tan sols l'autoritat suprema de l'Església no pot canviar la litúrgia al seu albir, sinó

únicament dins l'obediència de la fe i dins el respecte religiós del misteri de la litúrgia».^[18]

Els sacraments i la gràcia

«La gràcia és el *favor* o l'*auxili gratuït* que Déu ens dona per respondre a la seva crida: arribar a ser fills de Déu (cf. *Jn* 1, 12-18), fills adoptius (cf. *Rm* 8, 14-17), participants de la naturalesa divina (cf. *2 Pe* 1, 3-4), de la vida eterna (cf. *Jn* 17, 3). La gràcia és una participació a la vida de Déu. Ens introdueix en la intimitat de la vida trinitària: pel baptisme el cristià participa de la gràcia del Crist, Cap del seu Cos. Com un “fill adoptiu”, des d'ara pot dir a Déu “Pare”, en unió amb el Fill Unigènit».^[19] En aquest sentit, els batejats “hem passat de la mort a la vida”, de la llunyania de Déu a la gràcia de la justificació, a la filiació divina. Som fills de Déu molt estimats per la força

del misteri Pasqual de Crist, de la seva mort i de la seva resurrecció.

La gràcia que rebem «és el do gratuït que Déu ens ha fet de la seva vida, infosa per l'Esperit Sant en les nostres ànimes per guarir-les del pecat i santificar-les: és la gràcia *santificant* o deïficant rebuda en el Baptisme». ^[20] Com afirma el *Catecisme*, «la gràcia *santificant* és un do habitual, una disposició estable i sobrenatural que perfecciona l'ànima per fer-la capaç de viure amb Déu, d'actuar pel seu amor». ^[21]

Tots els sagraments confereixen la gràcia santificant als qui no posen obstacle. Aquesta gràcia és «el do de l'Esperit Sant que ens justifica i ens santifica». ^[22] A més, els sagraments confereixen la gràcia *sacramental*, que és la gràcia «pròpia de cada sagrament»: ^[23] un cert auxili diví per aconseguir el fi d'aquest sagrament.

No només rebem la gràcia santificant, sinó el mateix Esperit Sant; de fet, «la gràcia és, en primer lloc i principalment, el do de l'Esperit que ens justifica i ens santifica».^[24] Per això podem dir que «amb els sagraments de l'Església, el Crist comunica als membres del seu Cos el seu Esperit Sant i santificador».^[25] De manera que el fruit de la vida sacramental consisteix en el fet que l'Esperit Sant deïfica els fidels unint-los vitalment a Crist.^[26]

Els tres sagraments del Baptisme, Confirmació i Ordre sacerdotal confereixen, a més de la gràcia, l'anomenat *caràcter sacramental*, que és un segell espiritual indeleble imprès en l'ànima, pel qual el cristià participa del sacerdoci de Crist i forma part de l'Església segons estats i funcions diversos. El caràcter sacramental queda per sempre en el cristià com a disposició positiva per a la gràcia, com a promesa i garantia

de la protecció divina i com a vocació al culte diví i al servei de l'Església. Per tant, aquests tres sagraments no es poden reiterar mai.^[27]

Els sagraments que Crist ha confiat a la seva Església són necessaris — almenys el seu desig— per a la salvació, per assolir la gràcia santificant, i cap no és superflu, encara que no tots siguin necessaris per a cada persona.

Eficàcia dels sagraments

Els sagraments «són eficaços perquè el Crist mateix hi actua: és Ell qui bateja, és Ell qui actua en els seus sagraments per tal de comunicar la gràcia que el sagrament significa».^[28] De fet, els sagraments “realitzen eficaçment la gràcia que signifiquen en virtut de l'acció del Crist i pel poder de l'Esperit Sant».^[29]

L'efecte sacramental es produeix *ex opere operato* (pel fet mateix que el

signe sacramental és realitzat), és a dir, el sagrament no actua en virtut de la justícia de l'home que el dona o que el rep, sinó pel poder de Déu. «Des del moment que un sagrament és celebrat en conformitat amb la intenció de l'Església, el poder del Crist i del seu Esperit actua en ell i per ell, independentment de la santedat personal del ministre».^[30]

La persona que realitza el sagrament es posa al servei de Crist i de l'Església, per això s'anomena *ministre del sagrament*; i no pot ser indistintament qualsevol fidel cristià, sinó que necessita ordinàriament la configuració especial amb Crist Sacerdot que dona el sagrament de l'Ordre.

L'eficàcia dels sacraments deriva de Crist mateix, que actua en ells. «No obstant això, els fruits dels sacraments depenen també de les disposicions del qui els rep»:^[31] com

més bones disposicions es tenen de fe, conversió de cor i adhesió a la voluntat de Déu, més abundants són els efectes de gràcia que rep.

«La Santa Mare Església ha establert els sacramentals. Són signes sagrats amb els quals, imitant d'alguna manera els sacraments, se signifiquen uns efectes sobretot espirituals, obtinguts per la impetració de l'Església. Pels sacramentals, els homes es preparen a rebre l'efecte principal dels sacraments, i se santifiquen diverses circumstàncies de la vida. Els sacramentals no confereixen la gràcia de l'Esperit Sant a la manera dels sacraments, però per la pregària de l'Església preparen a rebre la gràcia i disposen a cooperar-hi»^[32]
(*Catecisme*, 1667 i 1670). Entre els sacramentals figuren, en primer lloc, les benediccions (de persones, de la taula, d'objectes, de llocs).

Bibliografia bàsica

— Concili Vaticà II, *Sacrosanctum Concilium*, núm. 5-7.

— *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1066-1098; 1113-1143; 1200-1211 i 1667-1671.

— Sant Joan Pau II, *Ecclesia de Eucharistia*, núm. 2-5.

[1] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1113.

[2] Francesc, *Evangelii gaudium*, núm. 164.

[3] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1085.

[4] Sant Joan Pau II, *Ecclesia de Eucharistia*, núm. 11

[5] Cf. Concili Vaticà II, *Sacrosanctum Concilium*, núm. 6.

[6] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1084.

[7] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1116.

[8] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1200.

[9] Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1201.

[10] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1202.

[11] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1113.

[12] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1210.

- [13] Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1211.
- [14] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1131.
- [15] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1084.
- [16] Sant Tomàs d'Aquino, *Summa
Theologiae*, III, q. 60, a.3; cf.
Catecisme de l'Església Catòlica, 1130.
- [17] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1153.
- [18] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1125.
- [19] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1996-1997.
- [20] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1999-1997.
- [21] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 2000-1997.

[22] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 2003-1997.

[23] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1129-1997.

[24] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 2003

[25] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 739-1997.

[26] Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1129.

[27] Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1121.

[28] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1127.

[29] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1997.

[30] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 1128-1997.

[31] Ídem.

^[32] *Catecisme de l'Església catòlica,*
núm. 1667 i 1670

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/tema-20-els-
sagraments/](https://opusdei.org/ca/article/tema-20-els-sagraments/) (27/03/2025)